

ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ НА
југоисточниот плански регион
Бр. ОК-ЧЧ9/1
29.12.2022 год.
Струмица

АКЦИОНЕН ПЛАН
за реализација на Програмата за развој на
југоисточниот плански регион за 2023 година

Нарачател:

Центар за развој на Југоисточниот плански регион
Бул. Маршал Тито 1-1, 2400 Струмица
Т: 034/340-139
Е: southeastregion@rdc.mk
web: <http://southeast.mk>

Акционен план на Центарот за развој на ЈИПР за 2023

АРХИВСКИ ПРИМЕРОК

Содржина:

Вовед	3
Методологија за подготовка на Акционен план	3
Стратешки цели и приоритети за спроведување на Програмата за развој на Југоисточниот плански регион 2021 – 2026	5
Финансиски план на стратешки цели, приоритети и мерки	9
Идентификување на модели на интеракција помеѓу засегнатите страни во спроведување на Програмата	10
Регионални форуми	10
е-Идеја.....	10
Информирање на јавноста и алатки за транспарентност	11
Анализа на можните ризици.....	12
Надлежни институции за спроведување на мерките на регионалниот развој	13
Завршни одредби.....	14

Вовед

Рамномерниот регионален развој како процес на планирање на регионалниот развој е процес на планирање на регионалниот развој насочен кон намалување на диспаритетите во степенот на развој во и меѓу планските региони со цел остварување на рамномерен и одржлив развој на регионите.

Со Законот за рамномерен регионален развој (Сл. весник на РСМ бр.24/21 и 174/21) е дефинирана основната рамка за водење на политиката на рамномерен регионален развој во земјата и се пропишуваат планските документи за нејзина реализација. Законот го дефинира рамномерниот регионален развој како процес на идентификување, поттикнување, управување и искористување на развојните потенцијали на планските региони и подрачјата со специфични развојни потреби заради намалување на диспаритетите во степенот на развој во и меѓу планските региони. Согласно законската рамка, планските региони претставуваат основна единица за планирање на развојот во Стратегијата за регионален развој на Република Северна Македонија 2021 - 2031.

Регионалниот развој се темели врз неговата комплексност и повеќедимензионалност, односно преплетувањето на економскиот, демографскиот, социјалниот, просторниот, културниот и многу други аспекти на развојот. Од таа причина, успешното спроведување на политиката за рамномерен регионален развој е директно зависна од поширокото разбирање на концептот за регионален развој, ефикасното поврзување на политиката на регионалниот развој со секторските политики и обезбедувањето на потребната поддршка од страна на релевантните институции. Во таа смисла, регионалниот развој претпоставува континуирана финансиска поддршка од страна на државата и, истовремено, висок степен на координација помеѓу министерствата, засегнатите страни на регионално и локално ниво и меѓународните организации за развојна соработка.

Методологија за подготовка на Акционен план

Акциониот План за 2023 година за реализација на Програмата за развој на Југоисточниот плански регион 2021 - 2026 се заснова на Законот за рамномерен регионален развој (Службен весник на РСМ, бр.24/2021 и 174/2021) и се изработува согласно обврските од Законот за рамномерен регионален развој. Основата за подготовка на акциониот план е Програмата за развој на планскиот регион и е утврдена со член 14 став1 и став 2 од Законот. Содржината на Акциониот план се утврдува со методологијата за изработка на плански документи за регионален развој (Сл. Весник бр.219/21). Според член 30 оваа методологија Акциониот план е документ за спроведување на Програмата за развој и треба да ги содржи следниве поглавја:

1. Кус вовед со образложение на законскиот основ за подготовкa на Акциониот план;
2. Опис на применетата методологија за подготовкa на Акциониот план;
3. Расчленување на планираните стратешки цели, приоритети и мерки со дефинираните индикатори во контекст на идентификување на фазите кога треба да се постигнат (временски ограничени);
4. Приоретизирање според нивото на значење и итноста за нивното извршување во дадениот период (вклучително и финансиски трошоци и човечки ресурси);
5. Подготовка на финансиски план на стратешки цели, приоритети мерки и идентификување на изворите на финансирање;

6. Идентификување модели на интеракција помеѓу актерите во спроведувањето на Програмата;
7. Начин на информирање на јавноста;
8. Анализа на ризикот и
9. Други елементи согласно потребите.

При подготовкa на финансискиот план се води сметка за родово одговорно буџетирање.

Процесот на изработка на Акциониот план е координиран од страна на тимот на Центарот за развој на Југоисточниот плански регион, како институција која учествува во планирањето и спроведувањето на активностите насочени кон рамномерен регионален развој.

Акциониот план за спроведување на Програмата за развој на Југоисточниот плански регион за 2023 година ги следи среднорочните цели и приоритети на Програмата за развој на ЈИПР 2021-2026 и дава преглед на мерките и планираните активности на Центарот за развој на Југоисточниот плански регион за остварување на среднорочните цели предвидени со Програмата. Исто така прикажани се и соодветните индикатори кои треба да се постигнат со имплементација на наведените активности, планираната временска рамка за спроведување на активностите во текот на 2022 година, како и индикативните потребни ресурси и финансиски средства за имплементација на активностите, вклучувајќи ги и можните извори за финансирање и носителите на активностите. Информациите кои се дадени во Акциониот план за 2023 година претставуваат проценка за потребните финансиски средства, ресурси и извори на финансирање. Конкретните податоци за некои активности ќе се одредат во процесот на подготовкa на проектните апликации, односно подготовкa на буџетот за проектот, а за други активности пак потрошениите финансиски средства ќе се утврдат во текот на имплементацијата проектите за дадениот период. При изработката на Акционскиот План на Програмата се водеше сметка за интегрирање на родовата перспектива во Програмата за развој на Југоисточниот плански регион 2021-2026 година.

Стратешки цели и приоритети за спроведување на Програмата за развој на Југоисточниот плански регион 2021 – 2026

Програмата за развој на Југоисточниот плански регион 2021 - 2026 беше изработена на партципативен начин со учество на сите засегнати страни. Утврдената визија за 2026 година од страна на сите учесници гласи: Југоисточниот регион во 2026 година е економски динамичен и конкурентен регион, препознатлив по атрактивната туристичката понуда, земјоделските производи и храна, грижата за животната средина, социјалната сигурност и квалитетното живеење во урбаните и руралните средини. Во Програмата за развој на Југоисточниот плански регион 2021 - 2026 се утврдија и следниве 5 (пет) стратешки цели заедно со нивните приоритети:

Табела 1:

Стратешка цел 1	
Развивање на претприемништвото и индустријата, поттикнување на конкурентноста и иновативноста на претпријатијата и создавање поволна инвестициска клима	Приоритет 1.1: Развивање на претприемнички еко систем и поттикнување на претприемништвото со посебен фокус на жени и млади
	Приоритет 1.2: Подобрување на конкурентноста и иновативноста на микро, мали и средни претпријатија (ММСП)
	Приоритет 1.3: Развој и промоција на регионот како атрактивна туристичка дестинација
	Приоритет 1.4: Создавање на поволна инвестициска клима и поттикнување на инвестициите во одделни индустриси со потенцијал
	Приоритет 1.5: Поддршка на бизнис секторот за справување со последиците од пандемијата Ковид-19
Стратешка цел 2	
Развивање и осовременување на инфраструктурата во Југоисточниот плански регион	Приоритет 2.1.: Унапредување на просторното и урбанистичкото планирање на локално и регионално ниво
	Приоритет 2.2.: Осовременување на сообраќајно-транспортна инфраструктура
	Приоритет 2.3.: Подобрување на комуналната и енергетската инфраструктура
Стратешка цел 3	
Промовирање на социјална инклузија, конкурентно и квалитетно образование и	Приоритет 3.1.: Создавање работна сила според потребите на пазарот на труд
	Приоритет 3.2.: Социјална инклузија на ранливиите категории

здравствена заштита на населението во регионот	Приоритет 3.3.: Подобрување и модернизирање на веќе постоечка и изградба на нова образовна и социјална инфраструктура
	Приоритет 3.4.: Зајакнување на капацитетите за социјално заштитни активности
	Приоритет 3.5.: Подобрување на здравствената состојба на населението

Стратешка цел 4

Развој на конкурентно земјоделско производство и унапредување на квалитетот на живот во руралните подрачја	Приоритет 4.1.: Модернизација и подобрување на конкурентноста на одржливо земјоделско производство и преработувачката индустрија
	Приоритет 4.2.: Диверзификација на економските активности во руралните средини
	Приоритет 4.3.: Развивање на современа и функционална инфраструктура во селата, подрачјата со значителна депопулација и специфични развојни потреби

Стратешка цел 5

Заштита на животната средина, справување со климатските промени и оптимално користење на природните ресурси и енергетските потенцијали	Приоритет 5.1.: Одржливо управување со животната средина и справување со климатските промени
	Приоритет 5.2.: Заштита на биодиверзитетот и управување со заштитени подрачја
	Приоритет 5.3.: Промовирање на циркуларна и зелена економија
	Приоритет 5.4.: Управување и заштита со водните ресурси

Со погоре предвидените мерки ќе се искористат силните страни како основа за реализација на можностите за развој кои стојат на располагање на регионот, а истовремено тоа ќе биде и обид за надминување на слабостите и амортизација на заканите како пречка за развојот на регионот.

Инструментите за поддршка на развојот (национални и меѓународни) во 2023 година ќе бидат искористени за постигнување на одржлив развој преку подобрување и унапредување на инфраструктурните услови, развој на туристичкиот потенцијал, заштита на животната средина, подобрување на условите за развој на претприемништвото, инвестирање во човечките капацитети, зголемување на искористеноста на природните ресурси во регионот во насока на зголемување на енергетската ефикасност, развој на регионални културни иницијативи, меѓународна соработка и преку потесно поврзување на засегнатите страни во регионот во сите релевантни области за развој на истиот.

Акциониот план за имплементација за стратешките цели и приоритети на Програмата за развој на Југоисточниот плански регион во 2023 година дава преглед на мерките и активностите кои

Центарот за развој на Југоисточниот плански регион планира да ги оствари согласно ресурсите што ги поседува и достапните финансиски средства неопходни за спроведување на поединечните активности, а во согласност со насоките дадени од страна на носителите на одлуките за рамномерен регионален развој на регионално и национално ниво. Сето тоа ќе биде следено преку конкретни индикатори за изведба коишто ќе произлегуваат од соодветни извори на информации за нивна верификација.

Предложените индикатори за следење на спроведувањето на мерките во рамките на Стратешките цели од Програмата за развој на Југоисточниот регион 2021 – 2026 се прикажани во Табелата 2 подолу.

Табела 2: Стратешки цели и индикатори во Програмата за развој на ЈИПР 2021 – 2026

Стратешки цели	Индикатори
Стратешка цел 1 - Развивање на претприемништвото и индустријата, поттикнување на конкурентноста и иновативноста на претпријатијата и создавање поволна инвестициска клима	1.1 Структура на бруто домашен производ по глава жител (%) 1.2. Структура на бруто додадена вредност (%) 1.3. Структура на инвестиции во основни средства (%) 1.4. Број на активни деловни субјекти по региони 1.5. Процент од вкупно одобрените проекти на ФИТР по плански региони 1.6. Стапка на слободни работни места (%)
Стратешка цел 2 - Развивање и осовременување на инфраструктурата во Југоисточниот плански регион	2.1. Густина на регионалната патна инфраструктура (km'/1000 km ²) 2.2. Локална патна инфраструктура (km') 2.3. Процент од населението покриено со јавен водовод (%) 2.4. Процент од населението покриено со систем за собирање на отпадни води (%) 2.5. Процент од населението покриено со систем за третман на отпадни води 2.6. Вкупна должина на водоводна мрежа која треба да биде обновена (км) 2.7. Население поврзано со систем за одведување на урбани отпадни води 2.8. Популација поврзана со систем за пречистување отпадни урбани води (еквивалент жители) 2.9. Број на усвоени просторни планови на регион/год. 2.10. Број на усвоени просторни планови на општина/год 2.11. Број на усвоени урбанистички планови/год.
Стратешка цел 3 - Промовирање на социјална инклузија, конкурентно и квалитетно образование и здравствена заштита на населението во регионот	3.1. Просечно исплатена нето-плата по вработен (во денари) 3.2. БДП по вработен (во милиони денари) 3.3. Стапка на активност (%) 3.4. Стапка на вработеност (%) 3.5. Стапка на невработеност (%) 3.6. Стапка на сиромашни лица, % од населението, по плански региони

	<p>3.7. Комбиниран индикатор (AROPE), стапка на сиромашни или социјално исклучени лица, %, по плански региони</p> <p>3.8. Стапка на млади лица (15-29 години) кои не се вработени ниту се вклучени во процесот на образование или обука (NEET), %, по плански региони</p> <p>3.9. Деца на возраст од 0 до 5 години во детски градинки, (%), по плански региони</p> <p>3.10. Корисници на гарантирана минимална помош над 18 години, на 000 население, по плански региони</p> <p>3.11. Број на општи матични лекари на 1.000 осигуреници, по плански региони</p> <p>3.12. Број на матични гинеколози на 1.000 жени осигуреници, по плански региони</p> <p>3.13. Број на матични стоматолози на 1.000 осигуреници, по плански региони</p> <p>3.14. Број на засолништа за жртви на родово засновано насилиство</p> <p>3.15. Намален број на подрачни училишта за 10% во просек за сите плански региони до 2029 година</p> <p>3.16. Намален број на комбинирани училишта за средно образование согласно Студијата на МОН</p> <p>3.17. Формирани регионални центри за стручно образование и обука</p>
Стратешка цел 4 - Развој на конкурентно земјоделско производство и унапредување на квалитетот на живот во руралните подрачја	<p>4.1. Степен инвестирање од бруто додадена вредност = Просечни годишни инвестиции земјоделство/Просечна годишна бруто додадена вредност земјоделство</p> <p>4.2. Учество на земјоделски стопанства кои можат да вршат наводнување = Број на земјоделски стопанства што можат да вршат наводнување/Вкупен број на земјоделски стопанства</p> <p>4.3. Процентуално учество на жени носители на индивидуални стопанства = Број на индивидуални стопанства носител жена/Вкупен број на носители на индивидуални стопанства</p> <p>4.4. Процентуално учество на жени во сезонската работна сила = Број жени сезонска работна сила/вкупен број на сезонска работна сила</p> <p>4.5. Учество на населението од регионот во вкупното население во државата (%)</p> <p>4.6. Густината на населеност го означува бројот на населението кое живее на одредена територија ($\text{ж}/\text{км}^2$)</p> <p>4.7. Стапка на природен прираст = разликата од наталитетот и морталитетот во однос со вкупниот број на населението (%)</p> <p>4.8. Тоталната стапка на фертилитет</p> <p>4.9. Учество на млада популација до 14 години во</p>

	вкупното население (%)
Стратешка цел 5 - Заштита на животната средина, справување со климатските промени и оптимално користење на природните ресурси и енергетските потенцијали	<p>5.1. Дополнителен инсталiran капацитет од ОИЕ (MW)</p> <p>5.2. Потрошувачка на финална енергија по додадена вредност во индустријата по региони, (kWh/EUR)</p> <p>5.3. Потрошувачка на енергија во домаќинствата по жител (kWh/жител)</p> <p>5.4. Број на изградени регионални депонии и нивни составни делови за управување со отпад</p> <p>5.5. Процент (%) на рециклиран отпад (кг) од вкупниот комунален отпад (кг)</p> <p>5.6. Број на нови заштитени подрачја</p> <p>5.7. Број на жешки точки на кои треба да се изврши ремедијација</p> <p>5.8. Површина врз која треба да се изврши ремедијација (м²)</p> <p>5.9. Број на подготвени општински стратегии за климатски промени</p>

Финансиски план на стратешки цели, приоритети и мерки

Вкупниот број на проекти во Акциониот план на Центарот за развој на Југоисточниот плански регион за 2023 година изнесуваат дваесет и седум (27), со вкупна вредност од 262.358.995,00 денари или околу 4.252.000 евра. Секој од овие проекти е збир од повеќе активности и потпроекти, заедно инкорпорирани со цел поголема регионалност, поголем импакт врз крајните корисници на резултатите, поголема релевантност за регионот и подобри резултати.

Во табела 3 се прикажани финансиските средства (во денари) на планираните проекти поделени во стратешки цели и приоритети.

Табела 3:

	Приоритет 1	Приоритет 2	Приоритет 3	Приоритет 4	Приоритет 5	Вкупно (во денари)
СЦ 1	1,570,000.00	7,783,665.00	95,181,328.00	0.00	0.00	104,534,983.00
СЦ 2	0.00	22,800,000.00	11,980,225.00			34,780,225.00
СЦ 3	0.00	0.00	0.00	0.00	7,000,000.00	7,000,000.00
СЦ 4	0.00	0.00	40,482,912.00			40,482,912.00
СЦ 5	22,899,786.00	19,706,777.00	27,148,700.00	17,895,940.00		87,651,203.00
Вкупно						274,449,323.00

Од вкупниот број на проекти, дванаесет (12) се однесуваат на Стратешка цел 1: Развивање на претприемништвото и индустријата, поттикнување на конкурентноста и иновативноста на претпријатијата и создавање поволна инвестициска клима, со вкупна вредност од 104.534.983,00 денари или вкупно 38,08 % од вкупниот буџет на планираниот Акционен план за 2023 година.

На Стратешка цел 2: Развивање и осовременување на инфраструктурата во Југоисточниот плански регион се однесуваат четири (4) проекти со вкупна вредност од 34.780.225,00 денари или 12,67 % од вкупниот планиран буџет.

На Стратешка цел 3: Промовирање на социјална инклузија, конкурентно и квалитетно образование и здравствена заштита на населението во регионот се однесува еден (1) проекти со вкупна вредност од 7.000.000,00 денари или 2,55 % од вкупниот планиран буџет.

На Стратешка цел 4: Развој на конкурентно земјоделско производство и унапредување на квалитетот на живот во руралните подрачја се однесуваат шест (6) проекти со вкупна вредност од 40.482.912,00 денари или 14,75 % од вкупниот планиран буџет.

На Стратешка цел 5: Заштита на животната средина, спроведување со климатските промени и оптимално користење на природните ресурси и енергетските потенцијали се однесуваат пет (5) проекти со вкупна вредност од 87.651.203,00 денари или 31,94 % од вкупниот планиран буџет.

Идентификување на модели на интеракција помеѓу засегнатите страни во спроведување на Програмата

Регионални форуми

Спроведувањето на регионалните форуми претставува еден модел и форма на консултација при креирањето на годишните предлог листи на проекти и спроведување на истите, со што во процесот се вклучуваат релевантни чинители од планскиот регион.

Регионалните форуми се платформа, односно консултативен механизам во кој на структуриран начин различните засегнати страни ги дефинираат и избираат приоритетите. Со оваа алатка се овозможува надминување на актуелниот пристап и модел на одлучување каде преовладуваат приоритетите на одредени општини и многу малку проекти имаат регионална димензија. Со цел да се промени овој пристап, во процесот на идентификување на приоритетните прашања се користи и дополнителен механизам преку кој граѓаните и заедницата даваат свои идеи за решавање на проблемите во нивниот регион, и по потреба учествуваат во нивното спроведување.

е-Идеја

Како друг модел на вклучување и интеракција на засегнатите страни е инкорпорирање на платформата е-Идеја на веб страните на ЦРЈИПР, преку која засегнатите страни даваат свои идеи, предлози за проекти, како и коментари за планските документи во процесот на дизајнирање на истите. Платформата е дизајнирана имајќи го предвид начелото на отчетност, односно засегнатите страни да добијат повратна информација за статусот на нивниот предлог, коментар или идеја.

На овој начин ЦРЈИПР како одговорна институција за спроведување на Програмата/Акциониот план, има подобар увид во активностите за секој поделен проект, за нивото на спремност на проектот (на пр. достапност на техничка документација) како и за тоа дали се обезбедени изворите на финансирање, и доколку да, од кои извори.

Информирање на јавноста и алатки за транспарентност

Со алатките за транспарентност се воведуваат минимум стандарди за транспарентност и се создаваат услови за надминување на утврдениот недостаток на финансиска транспарентност во работењето на планските региони. Согласно чл. 10 од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, Центарот за развој на Југоисточниот плански регион (ЦРЈИПР) со воведување на алатките ги објавува и ажурира на нивните веб страни следните информации:

- Програма за развој на планскиот регион;
- Акционен план за спроведување на Програмата;
- Годишна листа на усвоени проекти;
- Проекти за кои што се обезбедени средства за реализација, износ на средства, временска рамка, партнери:
 - Проекти во планскиот регион што се финансираат во тековната година од Буџетот на државата;
 - Проекти во планскиот регион што се финансираат во тековната година со средства од ЕУ (на пр. ИПА Програмите за прекуграницна соработка) и од други донатори;
- Годишен извештај за спроведување на Програмата за развој на планскиот регион,
- Годишен извештај за работењето на Центарот за развој на планскиот регион;
- Одлуките донесени на седницата на Советот на планскиот регион, како наслови;
- Календар на настани кои што ги организира планскиот регион, вклучително и на Регионалните форуми,
- Информација за механизмот кој што се користи за вклучување на граѓаните - Регионалните форуми, со опис на чекорите, начинот на информирање на граѓаните, начинот на пријавување на нивното учество, очекувањата од учеството на граѓаните, во смисла на кој начин тие можат да го дадат својот придонес и слично;
- Организација и вработени во Центарот за развој, одговорности и контакти;
- Општи податоци за главните развојни карактеристики и потенцијали на планскиот регион;
- Општините во планскиот регион со контакти и линкови до нивните веб страници;
- Линк до Бирото за рамномерен регионален развој, до Министерството за локална самоуправа, до најголемите донатори со кои што реализираат проекти;
- Листа на информации од јавен карактер и службено лице со контакти.

Особено внимание се посветува на финансиската транспарентност. Затоа сите финансиски документи во работењето на планскиот регион се целосно и разбираливо презентирани. Во рамките на веб страната на ЦРЈИПР постои јасно издвоен дел каде на прегледен се достапни сите информации за:

- усвоениот Финансиски план,
- завршните сметки,
- годишиот план за јавни набавки,
- целосни информации за секоја спроведена јавна набавка или линк кој што води директно до конкретната јавна набавка на единствениот електронски портал за јавни набавки.

Исто така, со минимум стандардите на транспарентност се опфаќа и процесот на подготовкa на планските документи. Во таа насока на веб страната на ЦРЈИПР се објавени:

Акционен план на Центарот за развој на ЈИПР за 2023

- Предлог програмата за развој на планскиот регион
- Предлог Акциониот план за спроведување на Програмата
- Предлог листите на проекти кои што се утврдуваат во консултација со засегнатите страни, врз основа на што може да се видат кои се адресираните потреби во регионот за тековната година, како и да се спореди кои од предлозите Советот ги има земено предвид при усвојувањето на конечната листа.
- Информации за спроведениот процес на консултација при утврдувањето на предлог листата на проекти за тековната година, за учесниците, како и применетиот модел на консултација.

Анализа на можните ризици

Во Табелата 4 се анализирани можните ризици при изработка и спроведување на Акциониот План 2023 вклучително и веројатноста истите да се случат и интензитетот на нивното влијание доколку се случат, а исто така идентификувани се можни мерки за ублажување на последиците.

Табела 4:

Ред. бр.	Можни ризици	Веројатност да се случат (мала, средна, голема)	Влијание ако се случат (мала, средна, голема)	Мерки за ублажување на последиците
1	Одреден број на проекти во АП 2023 немаат точен буџет туку проценка	Средна	Мало	Изработка на технички документации со предмер и пресметка за да се одредат точните износи
2	Променети приоритети/буџети на Програмите на ресорните министерства/агенции поради глобалната криза	Средна	Средно	Активно следење на програмите на ресорните министерства; Интензивна двосмерна комуникација; Проактивен пристап на одговорните институции/организации
3	Доцнење при одобрување на проектите од страна на ресорните министерства / агенции	Средна	Средно	Темелна и навремена подготвка на проектните предлози; Интензивна двосмерна комуникација; Проактивен пристап на одговорните институции/организации
4	Засегнатите страни од регионот не доставуваат податоци за спроведените проекти до ЦРИПР	Мала	Средно	Подобра координација и меѓусебно информирање на засегнатите страни

Надлежни институции за спроведување на мерките на регионалниот развој
Законот за рамномерен регионален развој како носители на регионалните развојни политики ги дефинира: Владата на РСМ, Советот за рамномерен регионален развој на РСМ, Министерството за локална самоуправа и Советот за развој на планскиот регион, додека пак во планирањето на регионалниот развој и спроведувањето на планските документи за регионален развој учествуваат и Бирото за регионален развој, Центарот за развој на Југоисточниот плански регион и 10-те единици на локалната самоуправа во рамките на Југоисточниот плански регион: Богданци, Босилово, Валандово, Василево, Гевгелија, Дојран, Конче, Ново Село, Радовиш и Струмица

Советот за развој на Југоисточниот плански регион (СРЈИПР) е одговорен за креирање на развојната политика на планскиот регион преку креирање на стратешките документи за регионален развој, организирање и координација на активностите за следење и оценување на спроведувањето на планските документи за регионален развој, координација на активностите на единиците на локална самоуправа, државните институции во рамките на регионот коишто дејствуваат во областа на регионалниот развој и здруженијата на граѓани, како и промоција на прекуграницната соработка со региони од други земји врз основа на заеднички интереси.

Центарот за развој на Југоисточниот плански регион (ЦРЈИПР) е основан од страна на единиците на локална самоуправа од Југоисточниот плански регион со цел вршење на стручни работи од значење за регионалниот развој. ЦРЈИПР ги изготвува планските документи и подготвува и имплементира проекти за развој на Југоисточниот регион обезбедувајќи истовремено и стручна помош за единиците на локална самоуправа при изготвување на нивните плански документи. За својата работа ЦРЈИПР одговара пред СРЈИПР.

Единиците на локална самоуправа се надлежни за обезбедување информации и ресурси за квалитетна подготовка и имплементација на регионалните проекти, а исто така и за ефективна реализација на локалните проекти, како и оние наменети за развој на урбаните подрачја, подрачјата со специфични потреби и развој на селата.

Одржлив регионален развој се постигнува врз основа на целосна институционална координација за ефикасно искористување на достапните финансиски средства врз основа на што се овозможува спроведување на развојните регионални програми, во овој случај, Програмата за развој на Југоисточниот плански регион. Со цел максимално да се користат расположливите финансиски ресурси за регионален развој, сите надлежни институции за спроведување на мерките за регионален развој треба да остварат висока меѓусебна координација и взајемна соработка при креирањето и реализацијата на проектите од значење за регионот. Оттука, со овој Акционен План за 2023 година се создава подлогата за ефикасно функционирање на системот за поддршка на регионалниот развој на Југоисточниот плански регион коишто вклучува и елементи на поттикнување на соработка со граѓанскиот и приватниот сектор и претставува оперативна рамка за соработка со соодветните министерства, владини институции, донатори и другите засегнати страни во спроведувањето на политиката за регионален развој.

Во спроведувањето на активностите од Програмата се користат најразлични модели на интеракција во зависност од активностите и потребите на проектот. Во голем дел од сèвкупните интеракции информациската и комуникациската технологија се користи за да ја олесни и поттикне

комуникацијата помеѓу сите актери. Исто така во одредени случаи се користи и директна интеракција.

Завршни одредби

Овој Акционен план за 2023 година за спроведување на Програмата за развој на Југоисточен плански регион 2021-2026, влегува во сила со денот на неговото донесување.

Во случај на нови активности и проекти во текот на 2023 година, Акциониот план ќе биде дополнет и ревидиран.

Директор на Центарот за развој на
Југоисточниот плански регион

Ѓоко Камчев

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "G. KAMCHEV.", is placed to the right of the official stamp.

Во продолжение дадени се планирите проектни активности на Центарот за развој на Југоисточниот плански регион за 2023 година поделени по приоритети и стратешки цели заедно со индикативниот буџет за нивна имплементација, изворите на финансирање, нивното времетраење и индикаторите кои произлегуваат од нивната имплементација:

Стратешка цел 1 – Развивање на претприемништвото и индустријата, поттикнување на конкурентноста и иновативноста на претпријатијата и создавање поволна инвестициска клима						
Приоритет/Мерка		Активности	Износ	Извори на финансирање	Времетраење	Индикатори
Приоритет 1.1 - Развивање на претприемнички еко систем и поттикнување на претприемништвото со посебен фокус на жени и млади						
1.1.1	Зголемување на вештините и претприемничкиот капацитет во регионот со посебен фокус на жените и младите	Подигање на капацитетите на СРЈИПР и ЦРЈИПР	420,000.00 ден.	МЛС и СДЦ преку проектот Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој - 2 фаза (ОИРРР)	2023	Број на организирани работилници, форумски сесии, број на учесници од кои најмалку 40 % жени, Број на објави на социјалните мрежи, број на нови алатки за транспарентност
1.1.2	Зајакнување на улогата на Бизнес центарот во рамки на Центарот за развој на Југоисточниот плански регион	<p>Соработка со ФИТР, делување како регионална канцеларија; Редовна координација на бизнис центарот со ФИТР во врска со сите јавни поводи на ФИТР и програми за поддршка на приватниот сектор; Овозможување на техничка поддршка и информирање на потенцијалните апликанти од соодветниот регион, за сите активни поводи за секој поединечен инструмент; Активности околу планирање и организирање на групни инфо сесии во рамките на планскиот регион, за секој активен повод, во координација и по потреба на ФИТР и учество во организација на настани, обуки, консултативни сесии на ниво на регион и други оперативни активности со цел обезбедување на услуги на поддршка на приватниот сектор;</p> <p>Промовирање на успешни претприемачи од регионот - интервју со претприемач/и за споделување на успешната приказна, подготвка на краток видео клип промовиран преку нивните социјални мрежи, вклучувајќи ги и социјалните мрежи на проектот.</p> <p>Зголемување на капацитетите на бизнис центрите со обезбедување на услуги кон бизнис центарот</p> <p>Организација на 3 регионални работилници</p>	<p>200,000.00 ден.</p> <p>150,000.00 ден.</p> <p>600,000.00 ден.</p> <p>100,000.00 ден.</p>	<p>МЛС и СДЦ преку проектот ОИРРР - 2 фаза</p> <p>МЛС и СДЦ преку проектот ОИРРР - 2 фаза</p> <p>МЛС и СДЦ преку проектот ОИРРР - 2 фаза</p> <p>Европска Унија и Министерство за труд и социјална политика</p>	<p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023</p>	<p>Број на обуки, Број на учесници од кои најмалку 40 % жени, Број на барани и број на реализирани советодавни услуги за старт-апи и претприемачи; Број на поддржани млади и жени претприемачи</p> <p>Број на промовирани претприемачи и претприемачки во сличен сооднос, Број на претпријатија корисници на услугите на регионалниот бизнис центар при ЦРЈИПР од кои 20 % од нив управувани од жени; Број на настани за вмрежување на организациите за поддршка</p> <p>Број на спроведени активности во рамките на бизнис центарот</p> <p>Број на организирани 3 регионални работилници, број на учесници</p>
1.1.7	Развој на социјално претприемништво и стимулирање на економското јакнење на жените од ранливите групи.	Промоција на Законот за социјално претприемништво; Поддршка на потенцијални социјални претприемачи во пишување и аплицирање проекти; Обука за дигитални вештини за занаетчи и потенцијални социјални претприемачи; Информирање и комуникација за можности и грантови за социјално претприемништво.	100,000.00 ден.	Европска Унија и Министерство за труд и социјална политика	2023	Број на реализирани инфо денови за промоција на Законот за социјално претприемништво; Број на советодавни услуги за пишување и аплицирање проекти; Одржана 1 обука за дигитални вештини; Број на информирани засегнати страни.

1.2.3	Поттикнување на иновативноста кај ММСП и промовирање на економија базирана врз знаење	Деловен екосистем како интегриран систем	7,783,655.00 ден.	ЕУ преку Интеррег ИПА Програмата за преуградничка соработка Гриција – Р. Северна Македонија, вкупен буџет 171.679,50 евра	2022 - 2023	Еден 3Д скенер, два 3Д принтери, еден 4 во 1 принтер и скенер и еден десктоп компјутер, 6 отворени денови за запознавање на МСП со новата технологија, 7-дневен иновативен бут камп за 21 учесник, 3-дневно студиско патување во Гриција, 2 серии на работилници во времетраење од по 3 дена за 20 претставници од МСП во регионот каде учеството на жените е застапено со најмалку 40 %
Приоритет 1.3 - Развој и промоција на регионот како атрактивна туристичката дестинација						
1.3.3	Поддршка за развој на нови туристички атракции, услуги и искуства	Туризмот – иднината на регионот!	35,153,979.00 ден.	Биро за регионален развој и општините Босилово, Ново Село, Дојран, Валандово, Василево и Радовиш	2022-2023	Изградба на спортско рекреативна трим патека во должина од 1050 м, поставување на урбана опрема о. Босилово; Реконструкција на постоечките патеки до Колешинските водопади, изградба на нова патека до Мокринските извори и поставување на урбана опрема, о. Ново Село; Одбележување, порамндување и проширување на велосипедска патека на Фронтовата линија во Дојран како и поставување на урбана опрема, набавка на 20 електрични велосипеди, поставување на смарт табли, пополнач за електрични автомобили, и поставување на слободни интернет зони; Одбележување на патека за пешачење и велосипедизам, поставување на урбана опрема долж локалниот пат во населеното место Пираша, о. Валандово; Изградба на улица во с. Радичево, о. Василево во должина од 327 м, до Црквата „Св. Илија“; Изградбата на локални пат – обиколница до должина од 905,66 м, до планината Плачковица, о. Радовиш.
		Југоисточниот регион можност за нови туристички авантури	21,342,280.00 ден.	Биро за регионален развој и општините Василево, Богданци, Босилово, Ново Село.	2023	Изградба на улица во с. Дукатино до манастирот „Свети Ѓорѓиј“ во општина Василево во должина од 280 м, реконструкција на дел од патот с. Стојаково – с. Гавото, во општина Богданци, партерно уредување со туристичка сигнализација на централниот дел на с. Монастирово преку поставување на урбана опрема и уредување, општина Босилово и реконструкција и збогатување на туристичките содржини на Смоларскиот водопад и излетничкото место Пирго во општина Ново Село.
1.3.5	Поттикнување и поддршка на различни видови на туризам (езерски бански, рурален, културен и црковен, активен, здравствен, манифестирачки, конференциски, ловен, вински, казино)	Подобрување на туристичката понуда во Југоисточниот плански регион	8,400,160.00 ден.	Биро за регионален развој и општините Конче и Валандово	2022-2023	Изградена туристичка патека од манастирот св. Гоѓри до Исаар Купата во општина Валандово во должина од 700 метри, Дизајн и опремен 1 Конак на Манастирот св. Стефан во с. Конче со уреден паркинг простор, најмалку 20 % популарност вклученост на социјално исклучените лица (деша и возрасни лица со погрешност, стари лица, бездомни лица, стари лица од рурални подрачја, деца од изолирани рурални подрачја, лица припадници на заедниците, на верски и религиозни групи).
		Дојран – медитерански бисер во југоистокот	10,030,000.00 ден.	Биро за регионален развој и општина Дојран	2023	Рекапилитација и реконструкција на постоечка патека и велосипедска патека покрај Дојранско Езеро
1.3.6	Промоција на културата и заштита на природното и културното наследство на регионот	Културното богатство - наследство за идните генерации	20,254,909.00 ден.	Биро за регионален развој и општините Гевгелија, Конче и Радовиш	2022-2023	Реконструкција односно додградба на објектите на три Домови на културата во три општини во Југоисточниот плански регион и тоа во с. Мойн - општина Гевгелија, с. Лубница – општина Конче и во Радовиш, о. Радовиш.
Вкупно			104.534.983.00 ден.			

Стратешка цел 2 – Развивање и осовременување на инфраструктурата во Југоисточниот плански регион

Стратегија цел 2 - Развивање и осовременување на инфраструктурата во устойчивото планирање					
Приоритет/Мерка	Активности	Износ	Извори на финансирање	Времетраење	Индикатори
Приоритет 2.2 - Основни мерки за осовременување на сообраќајно-транспортната инфраструктура					

2.2.1	Осовременување на сообраќајно-транспортна инфраструктура	Изградба, реконструкција или ревитализација на локални патишта во Југоисточниот плански регион	20,000,000 ден.	Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (АФПЗРР)	2023	Должина на изградени, реконструирани или ревитализирани локални патишта во км	
2.2.5	Ревитализација на полските патишта и подобрување на пристапот до земјоделските површини	Уредување и санација на полски патишта во општините во Југоисточниот плански регион	2,800,000 ден.	Министерство за земјоделие, шумарство и водостопанство	2023	Должина на ревитализирани и новопробиени полски патишта до земјоделските површини (км), број на земјоделски производители (вклучително и жени) кои ги користат патиштата	
Приоритет 2.3 - Подобрување на комуналната и енергетската инфраструктура							
2.3.1	Подобрување на постоечките и изградба на нови водоснабдителни системи	Јакнење на капацитетите на ЕЛС преку изработка на технички документации	8,880,225 ден.	Биро за регионален развој, општина Радовиш, Конче, Василево и Богданци	2023	Изработка на технички документации за општините од регионот	
		Техничка документација за нови регионални проекти	3,100,000 ден.	Биро за регионален развој, општина Струмица, Конче, Василево	2023	Изработка на технички документации за општините од регионот	
Вкупно			34,780,225.00 ден.				
Стратешка цел 3 – Промовирање на социјална инклузија, конкурентно и квалитетно образование и здравствена заштита на населението во регионот							
	Приоритет/Мерка	Активности	Износ	Извори на финансирање	Времетраење	Индикатори	
Приоритет 3.5 - Подобрување на здравствената состојба на населението							
3.5.5	Заштита на населението од штетници и инсекти	Дезинсекција - третирање за заштита од комарци во ЈИПР	7,000,000.00 ден.	10-те општини од ЈИПР	2023	Извршено третирање (прскање) против комарци во Југоисточниот регион	
Вкупно			7,000,000.00 ден.				
Стратешка цел 4 - Развој на конкурентно земјоделско производство и унапредување на квалитетот на живот во руралните подрачја							
	Приоритет/Мерка	Активности	Износ	Извори на финансирање	Времетраење	Индикатори	
Приоритет 4.3 - Развивање на современа и функционална инфраструктура во селата, подрачјата со значителна депопулација и специфични развојни потреби							
4.3.1	Осовременување на сообраќајната инфраструктура во селата и подрачјата со специфични развојни потреби	Изградба на Локален пат на релација Колешино - Бориево (трета фаза)	24,997,462.00 ден.	Биро за регионален развој, општина Ново Село, Босилово	2022-2023	Изграден дел од локален пат во должина од 3220 метри од с.Бориево-с.Колешино, зголемување на бројот на туристи во подбеласичкиот регион за најмалку 3 %	
4.3.3	Поддршка на обновата и развојот на селата	Изработка на урбанистичка планска документација за населените места: с. Босилово, с. Моноспитово, с. Дрвош и с. Бориево - општина Босилово (во консултација со руралните жени и жени земјоделки со цел идентификување на нивните специфични потреби)	4,935,450.00 ден.	АФПЗРР и општина Босилово	2016-2023	Изработени 4 урбанистички плански документации за: с. Босилово, с. Моноспитово, с. Дрвош и с. Бориево - општина Босилово	
		Изработка на урбанистичка планска документација за населените места: с. Борисово, с. Мокрино и с. Старо Коњарево - општина Ново Село (во консултација со руралните жени и жени земјоделки со цел идентификување на нивните специфични потреби)	3,407,509.00 ден.	АФПЗРР и општина Ново Село	2016-2023	Изработени 3 урбанистички плански документации за: с. Борисово, с. Мокрино и с. Старо Коњарево - општина Ново Село	
		Изработка на урбанистичка планска документација за населените места: с. Милетково, с. Моин и с. Давидово - општина Гевеглија (во консултација со руралните жени и жени земјоделки со цел идентификување на нивните специфични потреби)	2,603,515.00 ден.	АФПЗРР и општина Гевеглија	2016-2023	Изработени 3 урбанистички плански документации за: с. Милетково, с. Моин и с. Давидово - општина Гевеглија	

	Изработка на урбанистичка планска документација за населените места: с. Нов Дојран - општина Дојран (во консултација со руралните жени и жени земјоделки со цел идентификување на нивните специфични потреби)	1,576,767.00 ден.	АФПЗРР и општина Дојран	2016-2023	Изработена 1 урбанистичка планска документација за: с. Нов Дојран - општина Дојран
	Изработка на урбанистичка планска документација за населените места: с. Дабиље и с. Дobreјци - општина Струмица (во консултација со руралните жени и жени земјоделки со цел идентификување на нивните специфични потреби)	2,962,209.00 ден.	АФПЗРР и општина Струмица	2016-2023	Изработени 2 урбанистички плански документации за: с. Дабиље и с. Дobreјци- општина Струмица
Вкупно		40,482,912.00 ден.			

Стратешка цел 5 – Заштита на животната средина, справување со климатските промени и оптимално користење на природните ресурси и енергетските потенцијали

Стратегиски цели – Защита на животната средина, управување со климатски промени и оптимално користење на природните ресурси и енергетските потенцијали						
	Приоритет/Мерка	Активности	Износ	Извори на финансирање	Времетраење	Индикатори
Приоритет 5.1 - Одржливо управување со животната средина и справување со климатски промени						
5.1.6	Зајакнување на капацитетите за одржливо управување со животната средина	Енергетски ефикасен регион	22,899,786 ден.	МЛС, СДЦ и општините Радовиш, Конче и Василево	2022-2024	Изградена фотонапонска централана три позиции на објектите на ООУ „Крсте Петков Мисирков“ о.Радовиш и на три позиции на објектот спортско рекреативниот центар и СРЦ „25-ти Мај“, изготвен дигитален софтверски систем кој е во функција на следење и одржување на фотонапонскиот систем; Обука на лица за редовно оперирање и сервисирање на системот; Промоција на активностите во проектот.
Приоритет 5.2 - Заштита на биодиверзитетот и управување со заштитени подрачја						
5.2.4	Заштита и обновување на шумите	Прекуграницна соработка во спречување на шумски пожари	5,985,327 ден.	ЕУ преку Интеррег ИПА Програмата за прекуграницна соработка Р. Бугарија – Р. Северна Македонија, вкупен буџет 399.415 евра	2021-2023	Набавена против пожарна опрема за пожарникарските служби во Југоисточниот регион
		Рано откривање на пожарите и нивно движење за превенција и справување со катастрофи	13,721,450 ден.	ЕУ преку Интеррег ИПА Програмата за прекуграницна соработка Гриција – Р. Северна Македонија, вкупен буџет 280.186,50 евра	2021-2023	Набавени 2 противпожарни возила за о. Струмица и за о. Гевгелија, поставени системи за рано откривање на пожари; Одржани обуки за рано предупредување од пожари; Подготовка на заеднички протоколи за прекуграницно управување со пожари;
Приоритет 5.3 - Промовирање на циркуларна и зелена економија						
5.3.6	Промовирање на енергетска ефикасност во јавни и приватни објекти	Подобрување на Енергетската Ефикасност на јавни објекти во Југоисточниот плански регион	27,148,700 ден.	Биро за регионален развој и општините Гевгелија, Радовиш, Босилово.	2023	Реконструкција и адаптација на јавен објект на зграда ТППЕ – Радовиш, реконструкција и адаптација на јавен објект на подрачно основно училиште „Кирил и Методиј“ во с.Секирник – Босилово, реконструкција и адаптација на јавен објект Спортски центар „Партизан“ – Гевгелија
Приоритет 5.4 - Управување и заштита со водните ресурси						
5.4.1	Рационално користење на водата за пиење	Превземи чекор – заштити ја животната средина!	17,895,940 ден.	Биро за регионален развој и општините Конче, Радовиш, Василево и Струмица.	2023	Уредување на поројот "Крушевска Република" кој праѓа низ централниот дел од градот Струмица во должина од 100 м; изградба на прочистилница станица во с. Ракитец, општина Конче; набавка на опрема за реконструкција и сервисирање на опрема за филтер станица во Василево, општина Василево, регулација на корито на Оравичка река во село Оравица, општина Радовиш.
Вкупно			87,651,203.00 ден.			
Вкупне средииот на вклученост план за 2022			274,449,323.00 ден.	61.70 ден.		4,448,125.17 €

Сумирани податоци

Во продолжение прикажани се потребните финансиски средства сумирани по стратешки цели и приоритети:

	Приоритет 1	Приоритет 2	Приоритет 3	Приоритет 4	Приоритет 5	Вкупно (во денари)
СЦ 1	1,570,000.00 ден.	7,783,655.00 ден.	95,181,328.00 ден.	0	0.00 ден.	104,534,983.00 ден.
СЦ 2	0	22,800,000 ден.	11,980,225 ден.			34,780,225.00 ден.
СЦ 3	0	0	0	0	7,000,000.00 ден.	7,000,000.00 ден.
СЦ 4	0.00	0	40,482,912.00 ден.			40,482,912.00 ден.
СЦ 5	22,899,786 ден.	19,706,777 ден.	27,148,700 ден.	17,895,940 ден.		87,651,203.00 ден.
				Вкупно		274,449,323.00